

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., професор Лоханова Н.О.
“ ____ ” _____ 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності __071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Облік і аудит»

(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, аналіз та контроль грошових коштів (на прикладі Філії МПП «Темп-92»)»

Виконавець:

студентка Центру заочної форми навчання
групи _____

Кропачова Вероніка Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Белінська Ольга Вікторівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	5
1.1. Сутність та функції грошових коштів, їх класифікація	5
1.2. Регламентація і порядок документування обліку операцій з готівковими грошовими коштами.....	15
1.3. Безготівкові грошові кошти: порядок і форми здійснення розрахунків.....	21
РОЗДІЛ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ: СУЧАСНА ПРАКТИКА.....	34
2.1. Загальна економічна характеристика досліджуваного підприємства.....	34
2.2. Організація синтетичного та аналітичного обліку грошових коштів у Філії МПП «Темп-92».....	38
2.3. Звіт про рух грошових коштів: методика складання.....	46
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТА КОНТРОЛЬ ГРОШОВИХ КОШТІВ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	54
3.1. Методичні аспекти фінансового аналізу грошових потоків у Філії МПП «Темп-92».....	54
3.2. Організація внутрішнього контролю обліку грошових коштів.....	66
3.3. Шляхи удосконалення обліку грошових коштів.....	72
ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77
ДОДАТКИ.....	80

ВСТУП

Актуальність теми. Основою ефективного функціонування будь-якого вітчизняного підприємства є безперервний періодичний рух грошових коштів. Втім перед суб'єктами господарювання постійно виникають проблеми у сфері обліку, аналізу та контролю щодо поновлення та подальшого збереження динаміки циклів фінансово-господарської діяльності підприємства.

Грошові кошти є найбільш ліквідними активами та обмеженими ресурсами, і успіх діяльності підприємства багато в чому визначається здатністю їх раціонально розподіляти і використовувати, саме тому організація їх обліку є досить важливим питанням під час контролю операцій із ними. Важливе значення достовірної інформації про стан руху грошових коштів на банківських рахунках зумовлюється необхідністю надання користувачам повної та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства та результати його діяльності для прийняття управлінських рішень. Від функціонування дієвої системи обліку, аналізу і аудиту грошових коштів залежить оптимальність управлінських рішень. Саме це і пояснює актуальність обраної теми дослідження.

Проблемні питання обліку грошових коштів розглядалися в працях таких учених, як: А. М. Андросов, С. Л. Береза, А. С. Гальчинський, А. М. Герасимович, Г. Г. Кірейцев, А. М. Кузьмінський, Н. М. Малюга, В. О. Шевчук, Г. В. Савіцька та інших. Питанням класифікації грошових коштів та їх еквівалентів займалися В. В. Сопко, О. С. Височан. Проблемам контролю та аналізу грошових коштів присвячені роботи таких відомих вчених, як: М. Т. Білуха, Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, Л. В. Нападовська, В. М. Пархоменко, М. С. Пушкар, Р. Л. Хом'як, М. Г. Чумаченко. Втім і досі питання вдосконалення організації бухгалтерського обліку, застосування ефективнішої методики з обліку, контролю та аналітичного забезпечення грошових коштів залишаються актуальнішими питаннями, оскільки від наявності та обороту грошових коштів залежить його платоспроможність, конкурентоспроможність підприємства та його подальший розвиток.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розкриття теоретико-прикладних аспектів обліку, аналізу, контролю грошових коштів та визначення шляхів їх удосконалення в системі управління вітчизняних підприємств.

Відповідно до мети у роботі поставлені для вирішення такі завдання:

- визначити сутність, функцію та класифікацію грошових коштів;
- розкрити порядок формування обліку грошових коштів та інформацію про рух грошових коштів у фінансовій звітності на досліджуваному підприємстві;
- проаналізувати ефективність використання грошових коштів на досліджуваному підприємстві;
- розглянути методичні аспекти внутрішнього контролю грошових коштів;
- запропонувати шляхи удосконалення обліку грошових коштів на вітчизняних підприємствах.

Об’єкт і предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретичні положення та діюча практика обліку, аналізу та контролю грошових коштів на підприємствах України.

Об’єктом дослідження є процес обліку та контролю грошових коштів на вітчизняному підприємстві – Філії МПП «Темп-92».

Методи дослідження. У роботі використовувалися загальнонаукові методи, ґрунтовані на системному підході до розкриття питань теорії та практики обліку і контролю грошових коштів на підприємстві. За допомогою методів індукції і дедукції розкрито економічну сутність грошових коштів. Логічний метод та метод порівняння використані під час розробки заходів щодо вдосконалення обліку грошових коштів. Методи причинно-наслідкового зв’язку використовувалися при дослідженні класифікації грошових коштів; метод спостереження – для визначення стану об’єкта обліку.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та інші нормативно-правові акти, наукові статті, монографії вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали наукових конференцій, дані засобів масової інформації та мережі Internet за темою дослідження, а також первинна документація, облікові реєстри, внутрішня та зовнішня звітність базового підприємства.

ВИСНОВКИ

Проведені у роботі дослідження обліку, аналізу та контролю грошових коштів на вітчизняних підприємствах дають змогу зазначити, що грошові кошти є головним фінансовим ресурсом суб'єктів господарювання. Фінансово-господарська діяльність підприємств безпосередньо залежить від правильної організації обліку грошових коштів, оскільки основу діяльності підприємства складають операції, які пов'язані з рухом грошових коштів.

У процесі роботи розкрито основні теоретичні положення обліку операцій з грошовими коштами: визначено сутність, функції та класифікація грошових коштів, нормативна регламентація формування обліку грошових коштів на вітчизняних підприємствах.

Об'єктом дослідження є процес обліку та контролю грошових коштів на вітчизняному підприємстві – Філії МПП «Темп-92», основними видами діяльності якої є будівельно-монтажні, ремонтні роботи, послуги по утриманню та благоустрою житлових, інших будинків та територій, торгівля будівельними матеріалами.

З'ясовано, що у процесі діяльності суб'єктами господарювання використовуються різні форми безготівкових розрахунків на підставі таких розрахункових документів, як: платіжне доручення або платіжна вимога - доручення; акредитив; інкасове доручення; вексель; чеки та інші. На досліджуваному підприємстві розрахунки переважно здійснюються за допомогою платіжних доручень.

В роботі вивчена організація синтетичного обліку безготівкових розрахунків, розглянуті типові безготівкові операції, бухгалтерські проведення та схема документування касових операцій Філії МПП «Темп-92».

Побудова належної системи бухгалтерського обліку грошових коштів передбачає правильність здійснення й відображення всіх етапів їх руху, починаючи з нормативно-правових вимог, заповнення первинних документів, узагальнення та

систематизації інформації в регістрах і завершуючи складанням звітності. Тому в роботі приділена увага розкриттю інформації про наявність і рух грошових коштів у фінансовій звітності підприємства. Зазначено, що Звіт про рух грошових коштів розкриває вплив різних операцій на грошові потоки. Та доведено, що розкриття інформації про рух грошових коштів може здійснюватися прямим і непрямим методом.

У процесі аналізу використання грошових коштів на досліджуваному підприємстві розраховані коефіцієнти достатності чистого грошового потоку, ліквідності та ефективності грошового потоку, реінвестування чистого грошового потоку. Використовуючи груповий метод та метод коефіцієнтів визначено ступінь платоспроможності та ліквідності підприємства у періоді дослідження. Значення показників показують, що за звітний період у підприємства підвищилася платоспроможність і є всі умови для її зміцнення. В подальшому варто регулярно проводити аналітичні заходи щодо структури, руху грошових коштів, співвідношення грошових потоків (надходження та витрачання), визначення чистого грошового потоку з метою прийняття оптимальних управлінських рішень.

У ході дослідження розглянуто основні положення організації внутрішнього контролю обліку грошових коштів: визначено мета, завдання, послідовність та методичні аспекти проведення внутрішнього контролю операцій з грошовими коштами. З'ясовані типові порушення, які виявляються під час контролю операцій з готівковими грошовими коштами та окреслені загальні проблеми обліку операцій з грошовими коштами, як:

- недосконалість законодавчих та інших нормативних актів;
- ухилення від оподаткування через використання необлікових грошових коштів;
- недостатня інформативність про рух реальних грошових потоків;
- недосконала система контролю за збереженням та використанням грошових коштів;

Запропоновано напрямки поліпшення обліку грошових коштів шляхом:

- розробки фінансових планів руху готівки на наступний рік, в якому варто планувати обсяг доходів та витрат;

- проведення аналізу звіту про рух грошових коштів за минулий місяць та порівняння його з плановими показниками підприємства;

- удосконалення первинного обліку руху грошових коштів;

- удосконалення управлінського обліку щодо руху грошової маси, а саме: виділення центрів надходження, витрачання та чистого руху грошових коштів.

- розробки додаткових форм внутрішньої звітності руху грошових коштів, що дозволить отримувати більш детальну облікову інформацію про їх використання.

Отже, вдосконалення методики бухгалтерського обліку, аналізу та контролю операцій з грошовими коштами обумовлює підвищення конкурентоспроможності та, відповідно, економічне зростання вітчизняних підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гнатенко Є. П., Гикава А. О. Проблеми обліку грошових коштів на підприємстві. *Економіка і суспільство*. Мукачівський державний університет Вип. № 5 / 2016 С.421-424. URL : http://www.economyandsociety.in.ua/journal/5_ukr/74.pdf
2. Економічна теорія: Політекономія: Підручник [6-те вид., перероб. і доп.] / за ред. В. Д. Базилевича. Київ: Знання-Прес, 2007. 719 с.
3. Електронні гроші в Україні: правове підґрунтя та особливості функціонування. 01.10.2017 р. *Дебет-Кредит*. Де Візу. URL : <https://news.dtki.ua/finance/currency-and-securities/45425>
4. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. № 2346-III // Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>
5. Положення про електронні гроші в Україні: постанова Правління Національного банку України від 04.11.2010 р. № 481. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10#n19>
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. , із останніми змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів України № 226 від 31.05.2019 р. URL : <https://zakon.help/law/z0336-13/>
7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів»: Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB)/ 01.01.2012. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019
8. Костюник О. В. Грошові кошти та особливості їх функціонування у фінансово – господарській діяльності підприємства URL : <http://www.sbkeip.kpi.ua/article/download/36709/32835>.
9. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи

доведення до банкрутства: Наказ Міністерства економіки України 19.01.2006 р. №14
(у редакції наказу Міністерства економіки України від 26.10.2010 р. № 1361). URL :
[https:// zakon. rada. gov. ua/rada/show/v1361665-10/ed20101026/find?text=% C5%EA%](https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1361665-10/ed20101026/find?text=%C5%EA%E2%B3%E2%E0%EB%E5%ED%E2%E8+%E3%F0%EE%E8%EE%E2%E8%E5+%EA%E2%E8%EE%E8%E2%B3%E2)
[E2%B3%E2%E0%EB%E5%ED%E2%E8+%E3%F0%EE%E8%EE%E2%E8%E5+%EA](https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1361665-10/ed20101026/find?text=%C5%EA%E2%B3%E2%E0%EB%E5%ED%E2%E8+%E3%F0%EE%E8%EE%E2%E8%E5+%EA%E2%E8%EE%E8%E2%B3%E2)
[%EE%E8%E2%B3%E2](https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1361665-10/ed20101026/find?text=%C5%EA%E2%B3%E2%E0%EB%E5%ED%E2%E8+%E3%F0%EE%E8%EE%E2%E8%E5+%EA%E2%E8%EE%E8%E2%B3%E2)

10. Остафійчук С. М. Класифікація грошових коштів та їх еквівалентів для потреб бухгалтерського обліку і економічного аналізу. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. 2011. Вип. 20. Частина. II. С. 261–267.\

11. Сопко В. В., Завгородній В. П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник. Київ : КНЕУ, 2004. 411 с.

12. Гнатенко Є. П., Гикава А. О. Проблеми обліку грошових коштів на підприємстві. *Економіка суспільства*. 2016. Вип. 5. С. 421–424.

13. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Правління Національного банку України від 29.12.2017 № 148. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>

14. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова Правління Національного банку України від 21.01.2004 № 22, з останніми змінами, внесеними згідно з Постановою Національного банку України від 06.11.2019 р. № 127. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>

15. Фінансовий облік-1 (частина II): Навч. посіб. / За ред. Максимової В.Ф. Одеса: ОНЕУ, 2015. 345 с.

16. Собчук О. О. Облік грошових коштів: проблеми та шляхи їх вирішення. *Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: збірник матеріалів науково-практичної конференції*, 09.04.2013 р. Чортків: ТНЕУ. 2013.

17. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291, із останніми змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 379 від 16.09.2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

18. Альошкіна Н., Вороная Н., Нестеренко М., Чернишова Н Документальне оформлення касових операцій. *Податки & бух облік*. 2018. № 32. URL :<https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/april/issue-32/article-35925.html>
19. Бехтер Л. А. Сутність та роль безготівкових розрахунків в господарській діяльності підприємства. *Економічний простір*. 2011. № 54. С. 151-155.
20. Лебедик Г. В., Максютенко Н. А., Яценко В. В. Стан та перспективи організації безготівкових розрахунків в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету* С. 166-171. URL : <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/22-2016/38.pdf>
21. Хом'як Р. Л., Цюцяк І. Л., Цюцяк А. Л. Удосконалення методики складання звіту про рух грошових коштів у системі інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Львів: Львівська політехніка, 2007. Вип. 577.
22. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник:Тернопіль:, ТНЕУ, 2016. 304 с.
23. Воронко Р. М. Внутрішній контроль як невід'ємна складова системи управління підприємств і організацій споживчої кооперації. *Науковий вісник Ужгородського університету Серія "Економіка"*. 2015. Вип. 1 (45). Т. 2. С. 386-381.
24. Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту : [навч. посіб., 2-ге вид.]. Київ. : Каравела, 2005. 560 с.
25. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. №996, зі змінами та доповненнями. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>
26. Гуцаленко Л. В., Коцупатрий М. М., Марчук У. О. Внутрішньогосподарський контроль: навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 496 с.